DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v3.26
CZU: 339.5:336.71(478)

THE INTEGRATION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA INTO THE SEPA AREA – A FACTOR FOR PERFORMANCE GROWTH AND SUSTAINABLE TRADE DEVELOPMENT

INTEGRAREA REPUBLICII MOLDOVA ÎN SPAȚIUL SEPA – FACTOR DE CREȘTERE A PERFORMANȚEI ȘI DE DEZVOLTARE DURABILĂ A COMERȚULUI

CARAMAN Simona, studentă, specialitatea: Finanțe și Bănci
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61
e-mail autor: simona.caraman.tvcf@ase.md

Abstract:*This research about the integration of the Republic of Moldova into the SEPA area examines the impact on performance growth and trade development. Although the Republic of Moldova recently joined the SEPA area, this study highlights the benefits of this process. The main advantage is the significant reduction in transaction costs, a decrease of approximately 94%, from 20-200 euros to only 1,26-3,00 euros for one transaction. Moreover, the integration into the SEPA area, encourages the businesses from the Republic of Moldova to align with the standards of the European Union. Additionally, this research identified besides the key insights into the benefits for commercial companies and the financial credibility, the challenges and risks of the integration into the SEPA area.*
Key words: *SEPA, transaction costs, bank charges, trade performance, performance growth, sustainble trade .*
JEL CLASSIFICATION: F36, F15, O52, O19, O44, G21, E42

INTRODUCERE

Spațiul SEPA sau Zona Unică de Plăți în Euro reprezintă un cadru european care permite efectuarea transferurilor în euro într-un mod eficient, uniformizând plățile între statele membre. Prin aderarea la spațiul SEPA, transferurile în euro devin la fel de simple, rapide, fără bariere administrative și ieftine, la fel ca și tranzacțiile interne[5].

Odată cu integrarea Republicii Moldova în spațiul SEPA, începând cu data de 06 octombrie 2025, opt bănci comerciale au obținut statutul de participanți SEPA, ceea ce le permite procesarea plăților în euro la standardele Uniunii Europene. Prin alinierea la aceste standarde, Republica Moldova își consolidează aderarea în spațiul financiar european și creează premisele unei interacțiuni tot mai sustenabile cu economia Uniunii Europene[4].

Scopul cercetării constă în analiza procesului de integrare și a impactului aderării Republicii Moldova în SEPA asupra performanței și dezvoltării durabile a comerțului. Obiectivele propuse sunt cuantificarea reducerii costurilor și comisioanelor, analiza dinamicii tranzacțiilor comerciale cu Uniunea Europeană comparativ cu alte state și identificarea principalelor provocări și oportunități de dezvoltare.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Procesul de integrare al Republicii Moldova în spațiul SEPA a început la 30 ianuarie 2024, odată cu depunerea cererii oficiale de aderare. La 6 martie 2025, a fost aprobată politic și a avut loc includerea Republicii Moldova în spațiul SEPA. Ultima etapă a integrării, la data de 6 octombrie 2025, s-a început procesarea plăților SEPA, și anume s-a realizat conectarea operațională, opt bănci comerciale din Republica Moldova obținând statutul de participanți.

Analiza costurilor de tranzacționare și a numărului de tranzacții. Un beneficiu principal în urma integrarii Republicii Moldova în spațiul SEPA este modificarea costurilor de tranzacționare pentru plățile externe în euro. Acest fapt este esențial pentru creșterea performanței și dezvoltării

durabile a comerțului, deoarece costurile și comisioanele s-au redus semnificativ. În tabelul 1 este redată dinamica comisioanelor și a numărului total de tranzacții anuale în 2025 față de 2024.

Tabelul 1. Evoluția costurilor și numărului de tranzacții în euro înainte și după aderarea Republicii Moldova la spațiul SEPA

Indicator	Anul 2024 (înainte de aderarea la SEPA)	Anul 2025 (după aderarea la SEPA)
Comision mediu per tranzacție, euro	20 - 200	1,26 - 3,00
Număr total de tranzacții	830 000	1 037 500
Valoarea totală a tranzacțiilor, mld euro	11,8	14,8

Sursa: elaborat de autor în baza datelor publicate de BNM, [online], [4]

Pe baza datelor prezentate în Tabelul 1, în anul 2024 s-au înregistrat 830 000 de tranzacții în euro între Republica Moldova și statele membre ale SEPA, cu o valoare totală de 11,8 miliarde euro, evidențiind un nivel ridicat de interdependență comercial-financiară cu partenerii europeni. Ulterior aderării la SEPA (2025), se observă o creștere semnificativă a activității de plată transfrontalieră: numărul tranzacțiilor a avansat la 1 037 500, iar valoarea cumulată la 14,8 miliarde euro. Această evoluție poate fi atribuită procesului de standardizare și armonizare a procedurilor de plată în cadrul SEPA, care a condus la reducerea costurilor medii per tranzacție (de la intervalul 20–200 euro la 1,26–3,00 euro) și, în consecință, la eficientizarea fluxurilor financiare, creșterea frecvenței operațiunilor și majorarea volumului tranzacțiilor transfrontaliere.

Până la integrarea în spațiul SEPA, un transfer internațional în euro necesita un cost de 20-200 de euro, în timp ce în urma includerii în spațiul SEPA, comisionul mediu a ajuns în mediu la 1,26 euro. Astfel, datorită integrarii Republicii Moldova, a avut loc reducerea costurilor de tranzacționare cu aproximativ 94%. Aceasta reducere a comisoanelor, duce la optimizarea costurilor tranzacționale și respectiv la economii majore, ceea ce este reprezentat în figura 1 [2].

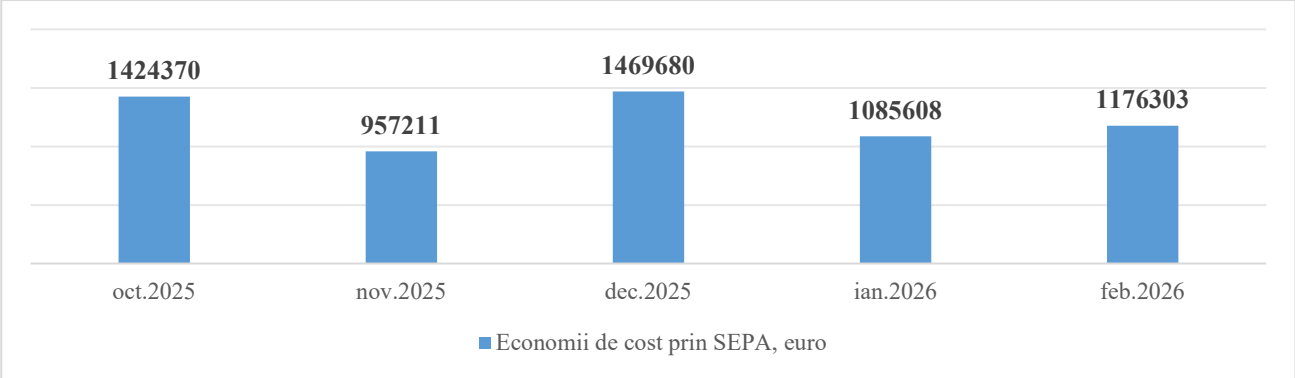


Figura 1. Evoluția lunară a economiilor de cost prin SEPA, euro
Sursa: elaborat de autor în baza datelor publicate de BNM, [online], [2]

Analiza Figurii 1, care ilustrează evoluția lunară a economiilor realizate, indică faptul că integrarea mediului de afaceri în cadrul spațiului financiar european acționează ca un factor determinant al îmbunătățirii performanței și durabilității comerțului. Economiile din ordinele milioanelor de euro reflectă eficacitatea eliminării barierelor administrative și a reducerii comisioanelor, evidențiind impactul structural al armonizării mecanismelor de plată. În perioada analizată, Republica Moldova a realizat economii de aproximativ 6,11 milioane de euro în decurs de cinci luni, resurse care pot fi redirecționate către investiții și activități productiv-generatoare, în locul acoperirii costurilor bancare. În consecință, estimarea Băncii Naționale a Moldovei privind

economiile directe anuale de aproximativ 20 milioane de euro constituie un indicator relevant al beneficiilor macroeconomice anticipate ale aderării la SEPA.

Analiza pieței valutare și a exporturilor Republicii Moldova. Spațiul SEPA este un cadru avantajos pentru mediul de afaceri, eliminând barierele administrative și aliniând companiile din Republica Modova la standardele europene. Integrarea în spațiul financiar european a dus la anumite transformări și schimbări semnificative în dinamica pieței valutare fără numerar.

În figura 2 este redat un indicator important al gradului de internaționalizare a economiei Republicii Moldova, și anume evoluția pieței valutare fără numerar, a tranzacțiilor de cumpărare și vânzare în euro, ceea ce reflectă schimbările în structura comerțului exterior [1].

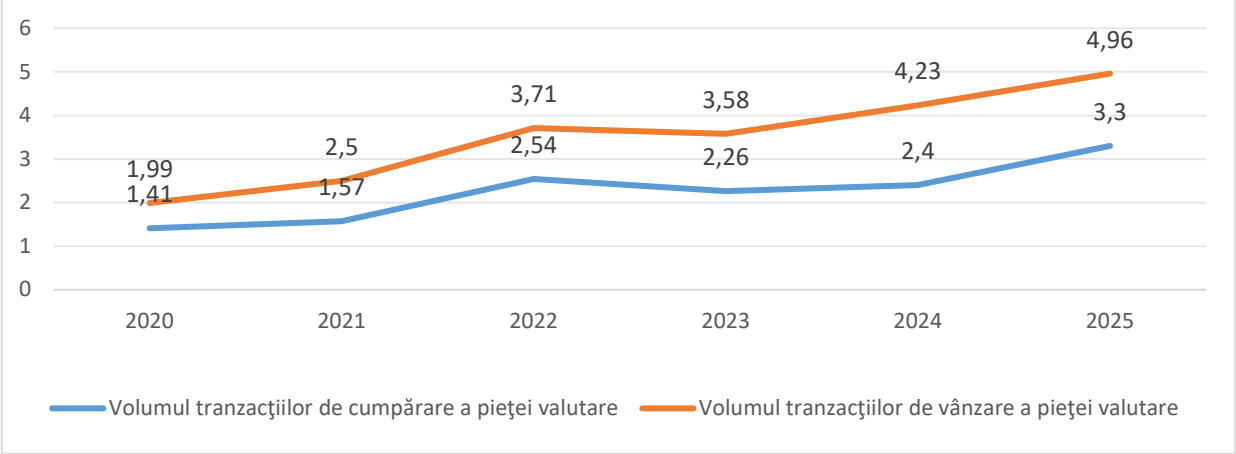


Figura 2. Evoluția pieței valutare fără numerar, miliarde de euro

Sursa: elaborat de autor în baza raportului Piața valutară fără numerar. Banca Națională a Moldovei: baza de date interactive [online], [1]

Pe baza datelor din figura 2, se observă o creștere semnificativă a volumului tranzacțiilor de pe piața valutară fără numerar în euro pentru perioada anilor 2020 - 2025. În anul 2025, volumul de vânzare a pieței valutare în euro a ajuns la 3,3 miliarde de euro, cu 0,9 mai mult față de anul 2024, când a fost înregistrat un nivel de 2,4 miliarde de euro. Această dinamică a pieței valutare fără numerar reflectă atât creșterea performanței și durabilității comerțului, cât și adaptarea sistemului financiar al Republicii Moldova la stadardele europene.

În ceea ce privește tranzacțiile internaționale, ce țin de importurile și exporturile Republicii Moldova, SEPA oferă o alternativă pentru dezvoltarea relațiilor comerciale cu statele Uniunii Europene, care la moment reprezintă 60% din exporturile totale. În figura 3 este reprezentat grafic dinamica tranzacțiilor comerciale ale Republicii Moldova cu statele UE fața de statele CSI.

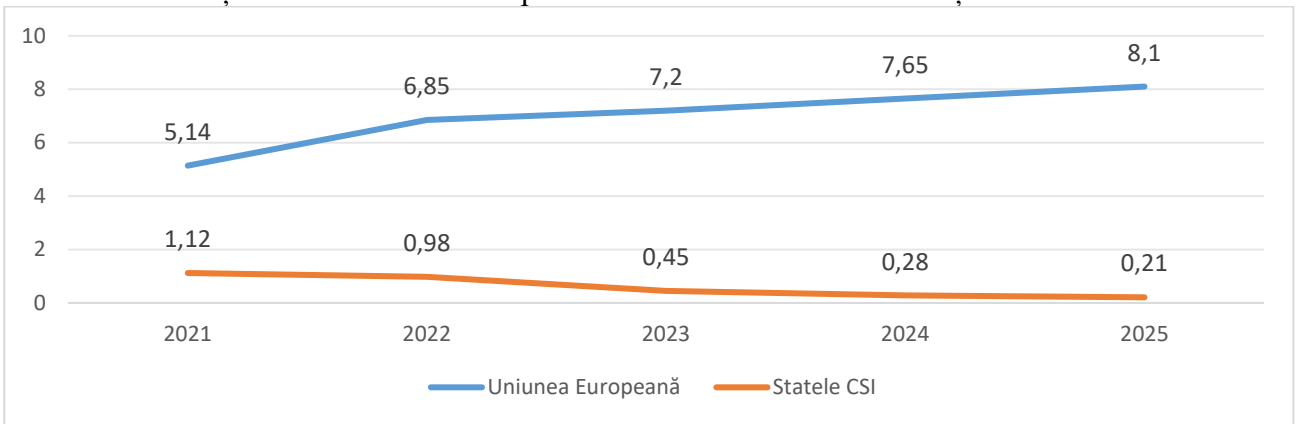


Figura 3. Dinamica tranzacțiilor comerciale ale Republicii Moldova cu Uniunea Europeană în comparație cu statele CSI, miliarde de euro

Sursa: elaborat de autor în baza datelor publicate de BNM, [online], [3]

În baza figurii 3, se observă o tendință clară a tranzacțiilor comerciale ale Republicii Moldova, și anume dinamica tranzacțiilor cu Uniunea Europeană este într-o creștere constantă, de la 5,14 miliarde de euro în 2021 la 8,10 miliarde de euro în 2025, față de dinamica tranzacțiilor cu statele CSI, din care fac parte Federația Rusă, Belarus, Armenia, etc., care este într-o reducere continuă, de la 1,12 miliarde de euro în 2021 la doar 0,21 miliarde de euro în 2025.

Rolul SEPA în dinamica relațiilor comerciale este de a susține partea tehnică a acestei tendințe de majorare, deoarece facilitează decontarea rapidă și ieftină a volumului tot mai mare de tranzacții cu statele membre ale spațiului SEPA. Pe lângă faptul că duce la diversificarea partenerilor comerciali, aderarea la spațiul SEPA accentuează reducerea dependenței de piețele instabile, cum ar fi piața statelor CSI.

Provocări și riscuri ale implementării SEPA. Chiar dacă odată cu implementarea SEPA sunt beneficii semnificative pentru Republica Moldova, și anume pentru creșterea performanței și dezvoltarea sustenabilă a comerțului, sunt câteva provocări și riscuri ce ar putea aduce impedimente. În primul rând, implementarea acestui spațiu financiar cu standarde europene, poate genera costuri suplimentare pentru băncile Republicii Moldova. De asemenea, un alt risc ce poate apărea, sunt cerințele mai stricte ce ar putea descuraja plățile și tranzacțiile internaționale. Astfel amenințarea la care se expune Republica Moldova odată implementarea SEPA este deplasarea tranzacțiilor către canale informale sau în afara zonei euro [5].

CONCLUZII / RECOMANDĂRI.

Integrarea Republicii Moldova la Zona Unică de Plăți în Euro reprezintă nu doar o simplă modernizare a sistemului de plăți din cadrul țării, dar și una dintre principalele implicații majore asupra performanței comerțului și a dezvoltării economice sustenabile. Reducerea costurilor de tranzacționare cu aproximativ 94%, estimarea de economii generate anual în jur de 20 milioane de euro și creșterea relațiilor comerciale cu Uniunea Europeană, duce la creșterea investițiilor și la sporirea încrederii în mediul de afaceri din Republica Moldova. Perspectiva de dezvoltare a spațiului SEPA în Republica Moldova se referă atât la extinderea numărului de participanți, ceea ce va spori concurența și va duce la modernizarea pieții, dar și la implementarea serviciului de plăți instant, și anume SEPA Instant, care va permite tranzacții în timp real.

REFERINȚE

1. Banca Națională a Moldovei: baza de date interactive. *Piața valutară fără numerar.* [online], [accesat 03.04.2026].Disponibil: https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dovre/DOVRE3.xhtml
2. Banca Națională a Moldovei: baza de date publicate. *Anca Dragu la un an de la aderarea Republicii Moldova la SEPA: Un an de libertate financiară și convergență europeană.* [online], [accesat 02.04.2026]. Disponibil: https://www.bnm.md/ro/content/anca-dragu-la-un-de-la-aderarea-republicii-moldova-la-sepa-un-de-libertate-financiara
3. Banca Națională a Moldovei: baza de date publicate. *Balanța de plăți în trimestrul IV 2025 (date provizorii).* [online], [accesat 04.04.2026]. Disponibil: https://www.bnm.md/ro/content/balanta-de-plati-trimestrul-iv-2025-date-provizorii
4. Banca Națională a Moldovei: baza de date publicate. *Decizie istorică la Bruxelles - Republica Moldova acceptată în Zona Unică de Plăți în Euro (SEPA).* [online], [accesat 03.04.2026]. Disponibil: https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dovre/DOVRE3.xhtml
5. Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne. Disponibil la: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32015L2366. Accesat la 23 martie 2026.
6. Edlira D., Holti B., Matija L., Oya A. (2024). Measuring the cost of cross-border business-to-business payments in the Western Balkans. Disponibil la: https://fastpayments.worldbank.org/sites/default/files/202408/WB6%20B2B%20Cost%20Report_Final_0.pdf

Coordonator științific: POPOVICI Lia, asist. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
Telefon:+37360228581
e-mail: popovici.lia@ase.md